

Уманський національний
університет садівництва

Факультет
плодоовочівництва,
екології та захисту
рослин

Кафедра біології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Анатомія людини»

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Спеціальність:	<u>091 Біологія</u>
Освітня програма:	<u>Біологія</u>
Навчальний рік, <u>семестр</u> :	<u>2021/2022 н. р.,</u> 2 семестр
Курс (рік навчання)	1
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів	4
ЄКТС:	
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Лариса Розборська
Профайл лектора	https://biology.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spi-vrobitniki/rozborska-larisa-vasilivna.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	+380962204694 lor1970a@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=525

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	Метою викладання навчальної дисципліни “Анатомія людини” є формування у студентів сучасних наукових знань про макро- та мікроструктурний рівень будови організму людини, оволодіння основними термінами та поняттями анатомії людини, методами анатомічного дослідження, вивчення будови органів і систем тіла людини. Розглянути організм, як єдине ціле, нерозривно пов'язане із зовнішнім середовищем, вивчити взаємодії форми і функції у філогенетичному та онтогенетичному аспектах.
Завдання курсу	Основними завданнями вивчення дисципліни “Анатомія людини” є з'ясування студентами анатомічної будови різних систем організму людини та застосування набутих знань у майбутній діяльності біолога, вміння аналізувати інформацію про будову тіла людини, системи, що його складають, органи і тканини, демонструвати володіння морально етичними

	принципами ставлення до живої людини та її тіла, як об'єкту анатомічного дослідження, трактувати закономірності розвитку органів людини, варіанти їх мінливості, інтерпретувати статеві, вікові та індивідуальні особливості будови організму людини, пояснювати закономірності розвитку та особливості будови органів та систем людини на макро- і мікроскопічному рівнях, визначити топографо-анатомічні взаємовідносини органів і систем людини.
Компетентності	ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК09. Здатність діяти соціально, відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища. СК02. Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей. СК07. Здатність до аналізу будови, функцій, процесів життєдіяльності, онто- та філогенезу живих організмів.
Програмні результати навчання	ПР08. Знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей. ПР12. Демонструвати знання будови, процесів життєдіяльності та функцій живих організмів, розуміти механізми регуляції фізіологічних функцій для підтримання гомеостазу біологічних систем.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години лекції / практичні	Результат навчання	Завдання	Вага оцінки
2 семестр				
Модуль I. Анатомія скелету і м'язової системи				
ЗМ 1. Анатомія як наука				
Тема 1. Вступ. Етапи становлення. Тканини. Органи. Системи органів.	2/2	Знати предмет і завдання анатомії. Методи дослідження в анатомії. Основні сучасні напрями розвитку анатомії. Розвиток українських анатомічних шкіл. Тканина – визначення, класифікація. Епітеліальна, сполучна, м'язова, нервова тканини – розміщення в організмі, будова, функції, класифікація. Орган: визначення, принципи будови. Система органів: визначення, системи органів в організмі людини. Зв'язок організму з довкіллям. Вміти працювати з мікроскопом,	Прочитати відповідну лекцію з теми. Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну роботу.	4

		класифікувати тканини та розрізняти епітеліальну, сполучну, м'язову і нервову тканини.		
ЗМ 2. Osteologia та артрологія				
Тема 2. Анатомія опорно-рухового апарату	2/4	Знати Поняття про Міжнародну анатомічну номенклатуру, її значення для вивчення анатомії. Анатомічні площини (сагітальна, фронтальна, горизонтальна) та вії, їх характеристика, напрям рухів у суглобах. Загальні відомості про скелет та його функції. Класифікація кісток. Кістка як орган, її хімічний склад. Окістя. Типи з'єднань кісток, їх характеристика, приклади з'єднань. Будова суглоба. Допоміжний апарат суглобів. Класифікація суглобів за кількістю суглобових поверхонь, формою, функцією. Види рухів у суглобах. Кістки тулуба. Скелет: площини, осі та всі можливі рухи навколо них. Частина тіла людини та кістки, що їх утворюють. Частина кістки, форми кісток, окістя. Будова типових хребців. Відділи хребтового стовпа. З'єднання кісток хребта. Кістки верхніх кінцівок. Кістки нижніх кінцівок. Кістки черепа. Мозковий череп. Сполучення між кістками черепа. Вікові і статеві особливості черепа. Вміти рзрізнити кістки за призначенням. Скелет тулуба. Скелет верхньої і нижньої кінцівок. Череп. Кістки черепа, їх з'єднання.	Прочитати відповідну лекціюз теми. Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну роботу.	5
ЗМ 3. Міологія				
Тема 3. Анатомія м'язової системи	2/4	Знати загальну характеристику м'язової системи людини. Будова скелетного м'яза як органа. Сухожилки, апоневрози. Класифікація м'язів. М'язи-синергісти, м'язи-антагоністи. Допоміжні апарати м'язів. Початок і прикріплення м'язів: їх функціональна характеристика. Загальні поняття про біомеханіку м'язів. М'язи шиї, голови, тулуба, верхніх і нижніх кінцівок та їх функції. Групи м'язів, що обумовлюють рухи в суглобах. Вміти розрізняти м'язи за призначенням, м'язову систему. М'язи голови, шиї, тулуба. М'язи	Прочитати відповідну лекціюз теми. Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну роботу.	5

		верхньої і нижньої кінцівок.		
Модульний контроль			Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Модуль II. Спланхнологія				
ЗМ 4. Органи травлення				
Тема 4. Анатомія травної системи	2/4	Знати загальну анатомію травної системи. Класифікацію внутрішніх органів. Загальний план будови трубчастих органів: слизова, м'язова, зовнішня. Порожнина очеревини: зв'язки, сальники, брижі. Анатомія ротової порожнини та органів травного каналу. Шлунок, його будова і топографія, мікроскопічна будова його стінки. Тонкий та товстий кишківник, відділи, будова, топографія. Анатомія великих залоз травної системи. Вміти класифікувати органи травної системи. Ознайомитись з анатомією ротової порожнини, глотки, стравоходу, шлунку і кишківника, анатомією великих травних залоз.	Прочитати відповідну лекцію з теми. Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну роботу.	5
ЗМ5. Органи дихання				
Тема 5. Анатомія дихальної системи	2/4	Знати Анатомію органів дихальної системи. Особливості будови повітряних шляхів. Будова носової порожнини, поділ її на нюхову і дихальну частини, значення при диханні. Гортань, як орган голосоутворення. Будова гортані, її хрящі, суглоби, зв'язки, м'язи. Будова трахеї і бронхів. Бронхіальне дерево. Макро- та мікроскопічна будова легень. Особливості кровообігу в легенях у зв'язку із їх функцією. Середостіння. Плевра, плевральна порожнина. Вміти класифікувати повітряні шляхи. Ознайомитись з анатомією легень.	Прочитати відповідну лекцію з теми. Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну роботу.	5
ЗМ 6. Сечовидільні і статеві органи				
Тема 6. Анатомія сечової і статевої системи	2/2	Знати анатомію органів сечової системи. Органів сечовиділення та їх значення. Загальну характеристику сечової системи. Структуру сечової системи у зв'язку з функціональним приз-	Прочитати відповідну лекцію з теми. Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну	4

		наченням. Будову, топографію нирки, сечових шляхів, сечового міхура, сечівника (чоловічий, жіночий) та значення, положення щодо очеревини. Анатомію органів чоловічої та жіночої статевих систем. Будову і значення внутрішніх чоловічих і жіночих статевих органів. Вміти класифікувати та ознайомить анатомію сечової і статевої систем.	роботу.	
ЗМ 7. Органи внутрішньої секреції				
Тема 7. Анатомія ендокринної системи	2/2	Знати загальні принципи будови ендокринних органів, їх класифікацію. Поняття про гормони, їхні властивості, типи впливу на організм. Особливості будови ендокринних залоз. Будова щитоподібної та прищитоподібної залоз. Будова та вікові особливості загруднинної залози. Гіпофіз, епіфіз, параганглії, надниркові, статеві залози та їх топографія, будова, функції. Ендокринна функція підшлункової залози. Вміти класифікувати залози внутрішньої секреції, будову і їх призначення.	Прочитати відповідну лекцію з теми. Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну роботу.	4
Модульний контроль			Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Модуль III. Судинна система				
ЗМ 8. Серцево-судинна система				
Тема 8. Анатомія серця та артеріальних судин	2/2	Знати загальну анатомію серцево-судинної системи. Значення судинної системи і її взаємовідношення з органами внутрішньої секреції. Загальну характеристику крові. Кровотворні органи і їх значення. Кола кровообігу. Серце, розміщення, будова, анатомічна вісь, проекція меж серця на поверхню грудної клітки, камери і клапани серця. Особливості серцевого м'яза. Іннервація і васкуляризація серця. Загальну характеристику основних судин артеріальної системи людини. Аорта, її топографія і відділи. Сонна, підключична, клубова артерії. Артерії грудної клітки, черевної	Прочитати відповідну лекцію з теми. Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну роботу.	4

		аорти. Артерії малого і великого кола кровообігу. Вінцеве коло кровообігу. Артерії верхніх і нижніх кінцівок. Ознайомитись з анатомією серця. Анатомією артеріальної системи організму.		
Тема 9. Анатомія венозних судин та лімфатичної системи	2/2	Знати загальну характеристику основних судин венозної системи людини. Судини верхньої порожнистої вени. Вени голови та шиї. Вени верхніх кінцівок. Вени грудної клітки. Система нижньої порожнистої вени. Вени великого і малого кіл кровообігу. Загальну характеристику лімфатичної системи. Лімфатичні судини та лімфатичні вузли ділянок тіла. Будова і значення лімфатичної системи. Ознайомитись з анатомією венозної системи організму. Анатомією лімфатичної системи організму.	Прочитати відповідну лекцію з теми. Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну роботу.	4
Модульний контроль			Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Модуль IV. Неврологія, аналізатори				
ЗМ 9. Нервова система				
Тема 10. Анатомія нервової системи	2/4	Знати анатомію спинного та головного мозку. Периферійну нервову систему. Провідну роль нервової системи в організмі. Білу та сіру речовину. Оболонки спинного мозку, простори, спинномозкова рідина. Головний мозок. Відділи головного мозку. Оболонки головного мозку, шлуночки. Поняття про провідні шляхи ЦНС. Спинномозкові нерви, їх загальна характеристика. Будова і класифікація нервів. Черепні нерви, їх загальна характеристика. Розглянути натовмію спинного і головного мозку. Спинномозкові нерви. Черепні нерви. Автономну нервову систему.	Прочитати відповідну лекцію з теми. Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну роботу.	5
ЗМ 10. Органи чуття				
Тема 11. Анатомія органів чуття. Шкіра	2/4	Знати анатомо-функціональну характеристику органів чуття. Периферичні приймачі, провідники	Прочитати відповідну лекцію з теми.	5

		й кіркові центри аналізаторів. Будова зорового, слухового та присінкового аналізаторів. Очне яблуко. Оболонки очного яблука. Частина вуха: зовнішнє, середнє і внутрішнє. Слухова труба. Кістковий лабіринт. Орган нюху. Нюхова частина слизової оболонки носа. Провідний шлях. Загальний покрив. Шкіра. Залози шкіри: потові, сальні, молочні. Похідні шкіри: волосся, нігті. Місця підшкірного введення ліків. Розглянути органи чуття. Будову шкіри. Нюхову і смакову сенсорні системи. Зорову сенсорну систему. Слухову і вестибулярна сенсорні системи.	Здати лабораторну роботу. Виконати самостійну роботу.	
Модульний контроль			Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Всього за 2 семестр	22/34			70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (заліку) здобувач може набрати максимально 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки рефератів та самостійної роботи студента, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватися індивідуально (за погодженням із деканом факультету).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 –100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни